

Príloha A Charta práv pacienta v Slovenskej republike

Preambula

Zdravie je jednou z najdôležitejších ľudských hodnôt.

Podľa definície Svetovej zdravotníckej organizácie je "zdravie stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody a nielen neprítomnosť choroby alebo postihnutia". Každý je zodpovedný za ochranu a podporu vlastného zdravia, ale zároveň sa očakáva, že spoločnosť k tomu zabezpečí primerané podmienky.

Každý má právo na zdravé životné podmienky a zdravé životné prostredie, na ochranu zdravia, na zdravotnú starostlivosť a zodpovedajúcu pomoc v prípade choroby, ohrozenia chorobou, alebo ak je poškodenie zdravia trvalé. Pod ochranou zdravia treba chápať všeobecne prevenciu a primárnu prevenciu osobitne, ako i predchádzanie poškodenia zdravia. Obnova zdravia je liečebný proces vrátane rehabilitácie (dlhodobá obnova zdravia).

Jednotlivé práva pacientov v zdravotnej starostlivosti sa zakladajú na práve človeka na ľudskú dôstojnosť, na sebaurčenie a na autonómiu. Právo na zdravotnú starostlivosť sa definuje ako právo na využívanie výhod zdravotníckeho systému a zdravotníckych služieb, ktoré sú v štáte dostupné.

Každý má mať právo na prístup k takému štandardu zdravotnej starostlivosti, ktorý je v súlade s právnymi predpismi platnými v Slovenskej republike a so súčasným stavom lekárskej vedy. Pri uplatňovaní práv možno pacientov podrobiť iba takým obmedzeniam, ktoré sú v súlade s Deklaráciou ľudských práv. Právo na zodpovedajúcu kvalitu zdravotnej starostlivosti znamená, že práca zdravotníckych pracovníkov musí byť na vysokej profesionálnej úrovni. Cieľom zdravotníckej legislatívy je zaručiť, aby právne predpisy odrážali uvedené princípy.

Článok 1 - Ľudské práva a slobody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti

Každý má právo, aby sa jeho základné ľudské práva a slobody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti rešpektovali.

Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sa zakazuje akákoľvek diskriminácia z dôvodu rasy, farby pleti, pohlavia, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.

Článok 2 - Všeobecné práva pacientov

Každý, kto je telesne alebo duševne chorý alebo postihnutý, alebo kto je ohrozený takýmto stavom, sa považuje za pacienta a ma právo na preventívnu starostlivosť, diagnostiku a liečbu

v záujme obnovy zdravia, alebo zmiernenia následkov takéhoto stavu, alebo zabránenia ďalšieho zhoršovania stavu.

Pacient má právo na takú ochranu zdravia, vrátane prevencie, akú zaručujú právne predpisy upravujúce zdravotnú starostlivosť

Pacient má právo usilovať sa dosiahnuť najvyššiu možnú úroveň zdravia

Pacient má právo na poskytnutie zdravotnej starostlivosti na základe svojho zdravotného stavu a podľa stupňa zdravotného postihnutia. Štát utvára podmienky na to, aby sa zdravotná starostlivosť poskytovala na odbornej úrovni, plynule, sústavne a aby bola dostupná

Pacient má právo na rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti

Pacient má právo na výber a zmenu lekára a zdravotníckeho zariadenia s výnimkou obmedzení, ktoré ustanovuje osobitný zákon

Pacient má v prípade vážneho ohrozenia života alebo zdravia právo na lekárske ošetrovanie v ktoromkoľvek čase v najbližšom zdravotníckom zariadení

Pacient má právo na to, aby ho lekár poskytujúci ambulantnú zdravotnú starostlivosť v prípade potreby odoslal na vyšetrenie k lekárovi poskytujúcemu sekundárnu a následnú zdravotnú starostlivosť

Pacient má právo zúčastňovať sa procesu zdravotnej starostlivosti, spolurozhodovať o jej poskytovaní a liečení

Pacient má právo na zdravotnú starostlivosť, ktorá sa vyznačuje vysokou profesionálnou úrovňou, využívaním modernej techniky, ale aj dôstojným, etickým a humánnym prístupom

Článok 3 - Právo na informácie

Informácie o poskytovaných zdravotníckych službách a dostupnej liečbe sú verejné, aby ich mohol využívať každý na základe princípov uvedených v čl. 1 a v čl. 2.

Pacient má právo byť jemu zrozumiteľným spôsobom informovaný o svojom zdravotnom stave, vrátane povahy ochorenia a potrebných zdravotných výkonoch, na požiadanie aj písomnou formou. V prípade maloletých pacientov alebo pacientov pozbavených spôsobilosti na právne úkony, prípadne s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony je potrebné zvoliť vhodnú formu informácie a informovať zákonného zástupcu.

Pacient má právo byť informovaný o nákladoch poskytnutých zdravotníckych služieb a o cene liekov a zdravotníckych pomôcok, ktoré uhrádza. Zdravotnícke zariadenie je povinné umiestniť na viditeľnom mieste cenník vybraných výkonov zdravotnej starostlivosti, ktoré uhrádza pacient.

Pacient má právo nebyť informovaný v prípade, že o to požiada. Vyhlásenie pacienta, že si neželá byť informovaný, je potrebné urobiť v písomnej alebo v inak preukázateľnej forme. Ak pacient odmietne úplné poučenie, lekár je povinný poskytnúť mu vhodné poučenie. Spôsob poučenia pacienta treba zaznamenať do zdravotnej dokumentácie. Ak pacient oznámil, že nechce byť informovaný, informácie sa mu neposkytnú za predpokladu, že neposkytnutie informácie nebude na úkor samotného pacienta alebo iných osôb.

Pacient alebo jeho zákonný zástupca má právo nahliadať do zdravotnej dokumentácie a robiť si z nej na mieste výpisky.

Pri prepustení zo zdravotníckeho zariadenia má pacient právo vyžiadať si písomnú správu o diagnóze, o priebehu ochorenia a liečbe svojho ochorenia.

V prípade úmrtia pacienta má právo nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie manžel, manželka, plnoleté osoby, ktoré s ním žili v čase úmrtia v spoločnej domácnosti a plnoleté deti; ak deti nie sú, rodičia.

Článok 4 - Súhlas pacienta

Informovaný súhlas pacienta je podmienkou každého vyšetrovacieho a liečebného výkonu. Pacient má právo odmietnuť alebo prerušiť zdravotný výkon s výnimkou prípadov ustanovených platnými právnymi predpismi.

Ak sa súhlas pacienta nedá získať a zdravotný výkon je nevyhnutný a neodkladný, možno tento výkon urobiť aj bez súhlasu.

Odobrat' orgány z tela živého darcu za účelom ich prenosu do tela inej osoby v záujme liečenia možno len vtedy, ak je darca plne spôsobilý na právne úkony a ak s takýmto odberom vyjadril svoj súhlas písomnou formou. Svoj súhlas môže darca pred odberom kedykoľvek odvolať.

Odobrat' orgány z tiel mŕtvych na účely transplantácie alebo vedecko-výskumné ciele možno iba vtedy, ak osoba počas svojho života neurobila písomné alebo inak preukázateľné vyhlásenie, že s týmto zásahom do svojej telesnej integrity nesúhlasí.

Informovaný súhlas v písomnej forme je podmienkou zaradenia pacienta do vedecko-výskumných štúdií a zaradenia do vyučovania klinických predmetov. Tento súhlas môže pacient kedykoľvek odvolať

Článok 5 - Súhlas v prípade pacientov, ktorí nie sú spôsobilí o sebe rozhodovať

Za maloletého pacienta alebo pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony udeľuje súhlas jeho zákonný zástupca alebo opatrovník alebo osoba, ktorá má maloletého v pestúnskej starostlivosti.

Ak súhlas pacienta s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony alebo súhlas zákonného zástupcu pacienta pozbaveného spôsobilosti na právne úkony nemožno dosiahnuť, je potrebný na výkon súhlas odborného konzília. Tento výkon možno urobiť aj bez tohto súhlasu, keď je bezprostredne ohrozený život pacienta.

Článok 6 - Dôvernosť

Všetky informácie o zdravotnom stave pacienta, diagnózach, liečbe a prognóze a aj všetky ostatné informácie osobného charakteru sú dôverné počas života pacienta aj po jeho smrti. Právo na dôvernosť údajov a na ich ochranu sa týka tak doby ich spracovania, ako aj výmeny údajov, zahŕňajúc právo ochrany údajov a informácií aj v počítačovej forme.

Údaje zo zdravotnej dokumentácie možno poskytnúť na základe písomného odôvodneného vyžiadania prokurátorovi, vyšetrovateľovi, policajnému orgánu alebo súdu formou výpisov.

Zdravotnícke zariadenie uchováva kompletnú zdravotnú dokumentáciu o pacientovi po dobu 50 rokov po úmrtí pacienta.

Informácie o pacientovi a prístup k jeho zdravotnej dokumentácii sa môžu poskytnúť pre štatistické a vedecké účely v súlade s platnými právnymi predpismi.

Článok 7 - Liečba a starostlivosť

Každý má právo na takú zdravotnú starostlivosť, akú vyžaduje jeho zdravotný stav, vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a aktivít na podporu zdravia. Zdravotnícke služby musia byť dostupné a poskytovať sa na princípe rovnosti, bez diskriminácie a podľa finančných, ľudských a materiálnych zdrojov v spoločnosti.

Pacient má právo vedieť základné údaje (meno a priezvisko) o pracovníkoch v zdravotníctve, ktorí sa o neho starajú a liečia ho.

Po prijatí do zdravotníckeho zariadenia sa vyšetrenie, liečba a prípadný pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení uskutočňujú v súlade so zásadami práva na ľudskú dôstojnosť a na zachovanie intimity pacienta. Zdravotné výkony sa zo strany zdravotníckych pracovníkov poskytujú v súlade so zásadami etického a dôstojného prístupu.

Pacient má právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti s ohľadom na jeho zdravotný stav

- v dohodnutom alebo v primeranom čase,

- podľa dohodnutých a odsúhlasených podmienok, v čo najkratšom čase, ak ide o akútny

alebo život ohrozujúci stav

Po dohode so zdravotníckym zariadením má žena právo, aby s ňou pri pôrode bola dospelá osoba, ktorú si vyberie.

Pacient má právo na primerané pokračovanie liečby, vrátane spolupráce medzi rôznymi zdravotníckymi zariadeniami.

Pacient má právo využívať podporu svojej rodiny a priateľov počas poskytovania zdravotnej starostlivosti pri dodržiavaní podmienok ustanovených zdravotníckym zariadením.

Ak pominú dôvody na ďalší pobyt pacienta v zdravotníckom zariadení, pacient musí byť informovaný o dôvodoch svojho prepustenia alebo presunu do iného zdravotníckeho zariadenia a o ďalšom liečebnom postupe spôsobom, ktorý je v súlade s platnými právnymi predpismi.

Ak je do ústavnej starostlivosti prijaté dieťa mladšie ako šesť rokov, možno s ním prijať na základe odporúčania ošetrojúceho lekára aj sprievodcu. Pri prijatí dieťaťa staršieho ako šesť rokov a dieťaťa do skončenia povinnej školskej dochádzky, možno po posúdení jeho psychického a fyzického stavu s ním prijať na základe odporúčania ošetrojúceho lekára a so súhlasom revízneho lekára aj sprievodcu. Pobyt sprievodcu sa považuje za ústavnú starostlivosť.

Článok 8 - Starostlivosť o nevyliciteľne chorých a umierajúcich

Pacient má právo v nevyliciteľnom štádiu ochorenia na takú úľavu a zmiernenie bolestí, ktoré zodpovedajú súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o umierajúcich.

Nevyliciteľne chorý a umierajúci pacient má právo na humánnu starostlivosť.

Pacient má právo, aby ho v posledných chvíľach života sprevádzala osoba podľa jeho želania.

Pacient má právo na dôstojné umieranie.

Pacient má nárok na dôsledné rešpektovanie písomnej žiadosti nebyť resuscitovaný alebo odmietnuť aplikáciu liečebných zákrokov a postupov. Ak pacient napriek náležitému vysvetleniu odmieta potrebnú zdravotnú starostlivosť, lekár si od neho vyžiada vyjadrenie o jej odmietnutí v písomnej alebo v inak preukázateľnej forme.

Článok 9 - Podávanie sťažností

Pacient má právo podať sťažnosť, ak sa domnieva, že sa porušilo jeho právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti.

Sťažnosť môže pacient podať riaditeľovi štátneho zdravotníckeho zariadenia, v ktorom sa mu poskytla zdravotná starostlivosť, štátnemu okresnému lekárovi, štátnemu krajskému lekárovi, Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, stavovským organizáciám a ďalším inštitúciám.

Článok 10 - Náhrada škody

Pacient má na základe rozhodnutia súdu nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, podľa platných právnych predpisov.

Príloha B Etický kódex zdravotníckeho pracovníka

Poslaním zdravotníckeho pracovníka je vykonávať zdravotnícke povolanie svedomito, statočne, s hlbokým ľudským vzťahom k človeku, v súlade s právnymi predpismi, s dostupnými poznatkami lekárskeho vied a biomedicínskymi vedami a s prihliadnutím na technické a vecné vybavenie zdravotníckeho zariadenia, v ktorom poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Všeobecné povinnosti zdravotníckeho pracovníka

1. Stavovskou povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je profesionálna starostlivosť o zdravie jednotlivca a spoločnosti v súlade so zásadami ľudskosti, v duchu úcty k ľudskému životu od jeho počiatku až do konca s rešpektovaním dôstojnosti ľudského jedinca.
2. Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je zachovávať život, chrániť, podporovať a obnovovať zdravie, predchádzať chorobám, mierniť utrpenie bez ohľadu na národnosť, rasu, vierovyznanie, sexuálnu orientáciu, politickú príslušnosť, spoločenské postavenie, morálnu či rozumovú úroveň a povest' pacienta.
3. Zdravotnícky pracovník pri výkone svojho povolania postupuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.
4. Povinnosťou zdravotníckeho pracovníka je byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach nezávislý, zodpovedný a spoľahlivý.
5. Zdravotnícky pracovník pomáha pacientom uplatňovať právo slobodného výberu zdravotníckeho pracovníka.

Zdravotnícky pracovník a výkon jeho povolania

1. Zdravotnícky pracovník v rámci svojej odbornej spôsobilosti a kompetencie vykonáva preventívne výkony, diagnostické výkony, liečebné výkony spôsobom zodpovedajúcim súčasným poznatkom vedy.
2. Zdravotnícky pracovník plní svoje povinnosti aj v situáciách verejného ohrozenia a pri katastrofách prírodnej alebo inej povahy.
3. Od zdravotníckeho pracovníka nemožno vyžadovať taký výkon alebo spoluúčasť na ňom, ktorý odporuje jeho svedomiu, okrem prípadov na ochranu života, zdravia alebo práv pacienta.
4. Zdravotnícky pracovník nesmie predpisovať a podávať lieky, od ktorých vzniká závislosť, alebo také lieky, ktoré majú účinky dopingového, na iné ako liečebné účely.

5. Zdravotnícky pracovník u nevyliciteľne chorých a zomierajúcich zmierňuje bolesť, rešpektuje ľudskú dôstojnosť, prania pacienta v súlade s právnymi predpismi a zmierňuje utrpenie. Eutanázia a asistované suicidium sú neprípustné.
6. Zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva povolanie, je povinný dbať o svoj odborný rast a sústavne sa vzdelávať.
7. Zdravotnícky pracovník je povinný pri výkone povolania primerane chrániť zdravotnú dokumentáciu pred neoprávnenou zmenou, zničením alebo zneužitím.
8. Zdravotnícky pracovník nesmie sám alebo po dohovore s inými ordinovať neúčelné diagnostické, liečebné ani iné výkony.
9. Pri predpisovaní a odporúčaní liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín sa zdravotnícky pracovník nesmie riadiť komerčnými hľadiskami, ale výlučne poznatkami lekárskej vedy, profesionálnym úsudkom, svojím svedomím a potrebou pacienta.
10. Zdravotnícky pracovník sa môže zúčastňovať na prezentácii odborných zdravotníckych tém na verejnosti, v tlači, rozhlase a televízii a na diskusii k nim.
11. Zdravotnícky pracovník nemôže používať nedôstojné praktiky smerujúce k rozšíreniu počtu pacientov. Je zakázané takéto aktivity iniciovať prostredníctvom druhých osôb. Reklama a inzercia súkromnej praxe, zdravotníckych zariadení a používaných diagnostických a liečebných metód sú povolené. Reklama musí byť pravdivá, striedma, výsostne informujúca a nesmie mať znaky nekalej súťaže. Text reklamy aj jej zverejnenie nesmú znížiť vážnosť povolania zdravotníckeho pracovníka.
12. Zdravotnícky pracovník si musí byť vedomý svojho postavenia, svojej úlohy v spoločnosti a svojho vplyvu na okolie.

Zdravotnícky pracovník a pacient

1. Zdravotnícky pracovník si vo vzťahu k pacientovi plní svoje profesionálne povinnosti.
2. Zdravotnícky pracovník sa k pacientovi správa korektne, s pochopením, s rešpektovaním intimity a trpezlivosťou a nezníži sa k hrubému alebo nemravnému konaniu. Zdravotnícky pracovník rešpektuje pacienta ako rovnocenného partnera so všetkými občianskymi právami i povinnosťami vrátane zodpovednosti za svoje zdravie.
3. Zdravotnícky pracovník nesmie pomáhať porušovaniu cti a dôstojnosti človeka alebo sa na ňom zúčastňovať. Každý zdravotnícky pracovník je povinný oznámiť

príslušným orgánom podozrenie z hrubého alebo krutého zaobchádzania a týrania pacienta, a to najmä maloletej osoby a osoby zbavenej spôsobilosti na právne úkony.

4. Zdravotnícky pracovník je povinný v rozsahu svojich kompetencií zrozumiteľným spôsobom poučiť pacienta alebo jeho zákonného zástupcu o charaktere ochorenia, zamýšľaných diagnostických a liečebných postupoch vrátane rizík o uvažovanej prognóze a o ďalších dôležitých okolnostiach, ktoré môžu nastať v priebehu diagnostiky a liečby.
5. Zdravotnícky pracovník je povinný získať informovaný súhlas pacienta, jeho zákonného zástupcu alebo splnomocneného zástupcu pred poskytnutím nezvratného zdravotníckeho výkonu.
6. Zdravotnícky pracovník nijakým spôsobom nesmie zneužiť dôveru a závislosť pacienta. Všetky informácie získané pri výkone povolania sú dôverné počas života pacienta, ako aj po jeho smrti.

Vzťahy medzi zdravotníckymi pracovníkmi

1. Základom vzťahov medzi zdravotníckymi pracovníkmi je vzájomné uznávanie jednotlivých zdravotníckych profesií, čestné, slušné a spoločensky korektné správanie spolu s kritickou náročnosťou, rešpektovaním kompetencií a priznaním práva na odlišný názor.
2. Zdravotnícki pracovníci, ktorí súčasne alebo následne vyšetrujú, liečia alebo ošetrujú toho istého pacienta, vzájomne spolupracujú.
3. Zdravotnícki pracovníci sú povinní požiadať ďalšieho zdravotníckeho pracovníka o konzílium vždy, keď si to vyžadujú okolnosti a pacient s tým súhlasí. Majú právo navrhnúť osobu konzultanta. Závery konziliárneho vyšetrenia majú byť dokumentované písomne a je povinnosťou informovať o nich pacienta s osobitným dôrazom v prípadoch, keď sa názory zdravotníckych pracovníkov rôznia.
4. Zdravotnícki pracovníci nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá zdravotníckemu pracovníkovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa v zdravotníckom zariadení vzdeláva, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.
5. Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať činnosť nezdravotníckeho pracovníka vykonávajúceho činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

Lekár, zubný lekár a ostatní pracovníci v zdravotníctve

1. Lekár a zubný lekár nesmú poskytovať zdravotnú starostlivosť za prítomnosti osoby, ktorá nie je lekárom alebo zubným lekárom a nepatrí k zdravotníckym pracovníkom. Výnimkou z uvedených zásad je osoba, ktorá lekárovi a zubnému lekárovi umožňuje poskytnúť prvú pomoc, alebo taká osoba, ktorá sa u lekára vzdeláva alebo pracuje, a ďalšia osoba, s ktorej prítomnosťou pacient súhlasí.
2. Zdravotnícky pracovník nesmie podporovať osoby vykonávajúce činnosť, ktorú môže vykonávať len zdravotnícky pracovník.

C Hippokratova prísaha

Prisahám pri Apolónovi, bohovi lekárstva, pri Aeskulapovi, Hygiei a Panacei aj pri všetkých bohoch a bohyniach a dovolávam sa ich svedectva, že túto prísahu a tieto záväzky budem podľa svojich síl a svedomia poriadne dodržiavať:

Svojho učiteľa v lekárskom umení si budem rovnako ctiť ako vlastných rodičov a vdáčne mu ponúknem všetko potrebné. Ak sa dostane do núdze, dám mu zo svojho, rovnako i jeho potomkom dám a budem ich pokladať za vlastných bratov. Pokiaľ po znalostiach tohto umenia zatúžia, budem ich vyučovať zadarmo a bez nárokov na akékoľvek záväzky.

Svojim synom a synom svojho učiteľa ako aj všetkým ustanoveným a na dodržanie lekárskeho mravu prisahajúcim umožním, aby sa zúčastňovali na výučbe aj na prednáškach aj na celej vede. Nikomu však inému.

Spôsob svojho života zasväťím podľa vlastných síl a svedomia úžitku chorých a budem ich ochraňovať pred každou krivdou a bezprávím. Ani prosbami sa nedám prinútiť na podanie smrtiaceho lieku, ani sám nikdy na to nedám podnet. Nijakej žene nepodám prostriedok na vyhnutie plodu. Svoj život a svoje umenie vždy budem chrániť v čistote a udržím ich bez akejkoľvek viny. Sám neuskutočním rez u nijakého chorého, ktoré trápia kamene, ale odovzdám ho do rúk mužom skúseným v tomto odbore.

Nech vkročím do akéhokoľvek domu, vojdem tam len s úsilím pomôcť chorým a budem sa vyhýbať každému podozreniu z bezprávia alebo hocijakého ublíženia. Zrieknem sa túžby po zmyslových pôžitkoch či so ženami či s mužmi, či so slobodnými či otrokmi.

Keď pri svojej lekárskej praxi zbadám alebo vypočujem niečo, čo by malo zostať tajomstvom, o súkromnom živote ľudí všetko zamlčím a ako tajomstvo uchovám.

Ak budem túto prísahu dodržiavať a poriadne splňať, nech sa mi dožičí žiť navždy šťastne, nech sa dožijem úcty všetkých ľudí a nech sa radujem z plodov svojho umenia.

Ak ju však poruším či poškrvím, nech sa mi stane pravý opak.

Príloha D Informovaný súhlas

VZOR

Názov a adresa poskytovateľa zdravotnej starostlivosti:

.....

Poučenie a písomný informovaný súhlas pacienta podľa § 6 zákona č. 576/2004 Z. z.

Meno, priezvisko a dátum narodenia osoby, ktorej sa má poskytnúť zdravotná starostlivosť:

.....

Na základe vyšetrenia vyššie uvedenej osoby vzhľadom na novovzniknuté ťažkosti, prípadne nové prejavy ochorenia osoby bola(i) stanovená(é) diagnóza(y) (prípadne sa uvedie aj predoperačná diagnóza) *

.....

.....

Navrhovaný (plánovaný) diagnosticko-liečebný postup, príp. navrhovaný výkon (napr. chirurgický, endoskopický, iný) *

.....

.....

.....

Dolu podpísaný(á) ..... potvrdzujem svojím podpisom, že lekárovi, ktorý ma vyšetril, som pri poskytnutí anamnestických údajov nezatajil(a) žiadne vážnejšie ochorenie, pre ktoré som sa v minulosti liečil(a), prípadne ktoré mi bolo v minulosti diagnostikované (v prípade potreby doplnenie závažných anamnestických údajov):

.....

.....

Zároveň svojím podpisom potvrdzujem, že som bol(a) počas dnešného lekárskeho vyšetrenia informovaný(á) o povahe môjho ochorenia, o dôvode, účele, spôsobe a možnostiach zdravotnej starostlivosti, ktorá mi má byť poskytnutá, vrátane diagnostických alebo liečebných postupov, prípadne potrebných zdravotných výkonov (napr. endoskopický zákrok, operácie a pod.), ako aj o možných následkoch a možných rizikách spojených s navrhovanou zdravotnou starostlivosťou.

Bol(a) som tiež poučený(á) o možnostiach voľby navrhovaných postupov, ako aj o rizikách odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti. Poučenie mi bolo poskytnuté zrozumiteľne, ohľaduplne, bez nátlaku, s možnosťou a dostatočným časom slobodne sa rozhodnúť.

Svojím podpisom potvrdzujem, že s navrhovaným liečebným postupom súhlasím – nesúhlasím.**

V ..... dňa ..... čas .....

.....
podpis a odtlačok pečiatky lekára

.....
podpis osoby, ktorej sa poskytuje

zdravotná starostlivosť

(prípadne jej zákonného zástupcu)

* vyplni ošetrujúci lekár v slovenskom jazyku

** nehodiace preškrtnúť.

Príloha E Etický kódex sociálnych pracovníkov Slovenskej republiky

Etický kódex sociálnych pracovníkov Slovenskej republiky bol prijatý Valným zhromaždením Asociácie sociálnych pracovníkov na Slovensku /ASPS/ v Žiline 31. mája 1997.

I. Preambula

Sociálna práca je profesia založená na hodnotách demokracie a ľudských práv. Sociálni pracovníci sa pri svojej práci riadia Medzinárodným etickým kódexom a inými medzinárodne

uznávanými normami a tiež normami, ktoré sami formulujú a prijímajú, aby vytvorili národný rámec svojej činnosti v príslušnom kultúrnom, sociálnom, právnom a ekonomickom kontexte na všetkých úrovniach.

Ich funkcie zahŕňajú:

- Asistovanie ľuďom pri rozvíjaní schopností, ktoré im umožnia vyriešiť ich individuálne alebo kolektívne sociálne problémy.
- Podporu samostatnosti, adaptability a vývoja.
- Podporu spravodlivých sociálnych stratégií služieb a alternatívnych riešení k existujúcim socio-ekonomickým zdrojom.
- Poskytovanie informácií a zabezpečovanie kontaktov s inštitúciami, ktoré ponúkajú socio-ekonomické zdroje.

Poslaním profesionálnych sociálnych pracovníkov je podporovať blaho všetkých ľudí a pomáhať im pri realizácii ich možných aspirácií a tiež rozvíjať a používať vedecké poznatky o ľudských a spoločenských aktivitách i sociálne služby, napĺňať potreby jednotlivcov a skupín v národnom i medzinárodnom meradle a pritom nespúšťať zo zreteľa podporu celkovej sociálnej stratégie.

II. Základné etické princípy v sociálnej práci

1. Normy pre vystupovanie a správanie sa sociálneho pracovníka

Vystupovanie. Sociálny pracovník neustále udržiava svoje osobné pracovné správanie a vystupovanie na úrovni vysokého štandardu.

Schopnosti a profesionálny rast. Sociálny pracovník sa zo všetkých síl snaží o dosiahnutie a udržanie vysokej profesionality pri výkone svojej práce.

Služba. Sociálny pracovník vo svojej práci považuje za prvoradý záväzok slúžiť.

Čestnosť. Sociálny pracovník koná v zhode s najvyššími požiadavkami profesionálnej cti.

Štúdium a vedecký výskum. Sociálny pracovník, ktorý sa zaoberá štúdiom alebo vedeckým výskumom, sa riadi konvenciami vedeckej práce.

2. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka voči klientom

Prvoradosť záujmov klienta. Sociálny pracovník má zodpovednosť v prvom rade voči svojim klientom.

Práva klienta. Sociálny pracovník sa zo všetkých síl snaží v čo najväčšej miere podporovať snahu klienta rozhodovať o svojej budúcnosti samostatne.

Dôvernosť a mlčanlivosť. Sociálny pracovník rešpektuje klientovo súkromie a zachováva dôvernosť informácií získaných pri svojej práci.

Honoráre. Pri stanovovaní výšky honorára sa musí sociálny pracovník uistiť, že jeho výška je rozumná a poskytnutým službám primeraná a pri rozhodovaní zohľadňuje klientovu finančnú situáciu.

3. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka voči kolegom

Slušnosť a zdvorilosť. Sociálny pracovník sa váži svojich kolegov a pristupuje k nim s úctou a dôverou.

Práca s klientmi kolegov. Povinnosťou sociálneho pracovníka je venovať sa klientom svojich kolegov s najväčšou profesionálnou snahou a citlivosťou.

4. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka voči zamestnávateľom a zamestnávateľským organizáciám

Závazky voči zamestnávateľským organizáciám. Sociálny pracovník pristupuje s väznosťou k záväzkom voči zamestnávateľským organizáciám.

5. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka voči svojej profesii

Udržiavanie cti profesie. Sociálny pracovník udržiava a vyzdvihuje etické hodnoty, odborné poznatky a poslanie svojej profesie.

Služba spoločstvu. Sociálny pracovník napomáha snahe profesionálneho spoločstva prístupniť svoje služby čo najširšej verejnosti.

Rozvoj poznatkov. Sociálny pracovník sa snaží získavať a rozvíjať odborné poznatky a uplatňovať ich v profesionálnej praxi.

6. Etická zodpovednosť sociálneho pracovníka voči spoločnosti

Podpora všeobecného blaha. Sociálny pracovník podporuje všeobecné blaho spoločnosti.

Príloha F Dotazník č. 1

Dotazník 1

Vážená respondentka, vážený respondent,

Som študentkou 5. ročníka magisterského štúdia Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva. V tomto ročníku je mojou úlohou vypracovať diplomovú prácu na tému : „ Etické aspekty práce v zdravotníckom zariadení; Pacient verzus zdravotník “.

Predkladáme Vám dotazník, ktorý nám slúži na identifikáciu vzťahu pacient vs. zdravotnícky personál, identifikáciu miery informovanosti pacientov o právach a povinnostiach pacientov, identifikáciu reálneho kontaktu so sociálnym pracovníkom v zdravotníckom zaradení. Prosím Vás o pravdivé vyplnenie tohto dotazníka. Vaše odpovede budú použité v empirickej časti našej diplomovej práce. Dotazník je anonymný a nijakým spôsobom výsledky z neho nebudú zneužitú.

Ďakujeme Vám !

Bc. Lucia Nikodemová

Študentka 5. ročníka magisterského štúdia
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

(Odpoveď zakrúžkujte)

1. Pohlavie:

- 1.) muž
- 2.) žena

2. Vaša všeobecná skúsenosť s prístupom zdravotníckych pracovníkov (po odbornej a ľudskej stránke), k Vám ako k pacientovi, je:

.....

3. Mali ste už nepríjemnú skúsenosť s prístupom lekára (zdravotníka)?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

3A Ak ste odpovedali na otázku č.3 možnosťou „1.) áno“, uveďte akú ste mali nepríjemnú skúsenosť s Vaším lekárom (zdravotníkom)

.....

4. Váš vzťah s Vaším lekárom je z Vášho pohľadu skôr:

- 1.) autoritatívny, prísny; Váš lekár Vás len oboznámi s ďalším postupom liečby bez toho, aby ste sa mohli k nemu vyjadriť (paternalistický vzťah)
- 2.) príjemný; založený na obojstrannej otvorenej komunikácii; lekár Vám poskytuje priestor na vyjadrenie sa k možnostiam liečby a podobne. (partnerský vzťah)
- 3.) neviem

5. Poznáte práva a povinnosti pacientov?

- 1.) áno, poznám
- 2.) nie, nepoznám

6. Máte osobnú skúsenosť s porušovaním práv pacientov (či už počas hospitalizácie v nemocnici, počas priebehu liečby alebo počas ambulantného vyšetrenia)?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

6A Ak ste odpovedali na otázku č.5 možnosťou „1.) áno“, uveďte akým spôsobom boli porušené práva pacientov:

.....

.....

7. Stretli ste sa s poskytnutím brožúr o právach pacientov alebo inou formou oboznámenia sa s právami pacientov pri návšteve zdravotníckeho zariadenia?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

7A Ak ste odpovedali na otázku č.5 možnosťou „1.) áno“, uveďte akou formou ste boli oboznámený o právach pacientov pri návšteve zdravotníckeho zariadenia:

.....

8. Má pacient právo na výber a zmenu lekára a zdravotníckeho zariadenia?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

9. Má pacient právo podať sťažnosť, ak sa domnieva, že sa porušilo jeho právo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

10. Máte osobnú skúsenosť počas hospitalizácie v nemocnici , návštevy kliniky, alebo počas ambulantného vyšetrenia so spoluprácou so sociálnym pracovníkom? (sociálny pracovník- je odborník, ktorý sa na profesionálnej úrovni zaoberá pomocou a pomáhaním; poskytuje poradenstvo a informácie najmä zo sociálnej oblasti, ľuďom pri riešení ich ťažkej sociálnej situácie.)

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

Príloha G Dotazník č. 2

Dotazník 2

Vážená respondentka, vážený respondent,

Som študentkou 5. ročníka magisterského štúdia Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva. V tomto ročníku je mojou úlohou vypracovať diplomovú prácu na tému : „ Etické aspekty práce v zdravotníckom zariadení; Pacient verzus zdravotník “.

Predkladáme Vám dotazník, ktorý nám slúži na identifikáciu vzájomného vzťahu pacient vs. zdravotník, identifikáciu miery informovanosti pacientov o svojich právach z pohľadu zdravotníckeho personálu, identifikáciu významu role a uplatňovanie sociálneho pracovníka v zdravotníckom zariadení. Prosím Vás o pravdivé vyplnenie tohto dotazníka. Vaše odpovede budú použité v empirickej časti našej diplomovej práce. Dotazník je anonymný a nijakým spôsobom výsledky z neho nebudú zneužitú.

Ďakujeme Vám !

Bc. Lucia Nikodemová
Študentka 5. ročníka magisterského štúdia
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre
Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva

(Odpoveď zakrúžkujte)

1. Pohlavie:

- 1.) muž
- 2.) žena

2. Ste zdravotníkom/zdravotníčkou z oddelenia/ kliniky:

.....

3.Vaša všeobecná skúsenosť s pacientmi je

.....

4. Mali ste už neprijemnú skúsenosť s pacientom?

- 1.) áno

- 2.) nie
- 3.) neviem

4A Ak ste na otázku č.4 odpovedali možnosťou „1.) áno“ , uveďte akú nepríjemnú skúsenosť ste s pacientom mali

.....

5. Váš všeobecný vzťah k pacientovi by ste definovali ako:

- 1.) paternalistický (Autoritatívne rozhodovanie lekára v otázkach diagnostického alebo liečebného postupu, bez rešpektovania autonómie pacienta.)
- 2.) partnerský (Lekár a pacient sú si občiansky rovní a odlišujú sa len špecializáciou- vzdelaním)
- 3.) neviem

6. Myslíte si, že sú pacienti dostatočne informovaní o svojich právach?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

6A Ak ste odpovedali na otázku č.6 možnosťou „2.) nie“, uveďte čo je podľa Vás hlavná príčina neinformovanosti pacientov o svojich právach

.....

7. Myslíte si, že v praxi dochádza k porušovaniu práv pacientov zo strany zdravotníckych pracovníkov?

- 1.) áno
- 2.) nie
- 3.) neviem

7A Ak ste na otázku č.7 odpovedali možnosťou „1.) áno“, uveďte prosím, akým najčastejším spôsobom dochádza k porušovaniu práv pacientov, prípadne aj ktoré právo/práva pacientov sú najčastejšie porušované:

.....

8. Máte počas svojej zdravotníckej praxe osobnú skúsenosť so spoluprácou so sociálnym

pracovníkom ?

- 1.) áno, mám
- 2.) nie, nemám
- 3.) neviem

9. Sociálny pracovník/ sociálni pracovníci vo Fakultnej nemocnici v Nitre:

- 1.) pôsobí/ pôsobia
- 2.) nepôsobí/ nepôsobia
- 3.) neviem

9A. Ak ste na otázku č.9 odpovedali možnosťou „1.) pôsobí/ pôsobia“, uveďte číslom momentálny počet pôsobiacich pracovníkov vo Fakultnej nemocnici v Nitre:

.....

10. Náplňou práce sociálnych pracovníkov v zdravotníckom zariadení podľa Vás je:

.....
.....

11. Sociálna práca v zdravotníctve má svoje nezastupiteľné miesto.

- 1.) úplne súhlasím
- 2.) skôr súhlasím
- 3.) ani súhlasím ani nesúhlasím
- 4.) skôr nesúhlasím
- 5.) úplne nesúhlasím

12. Najdôležitejšie pre dobré fungovanie vzťahu „zdravotník- pacient- sociálny pracovník“ podľa Vás je:

.....

Príloha H Vyjadrenie etickej komisie

**Etická komisia pri Fakultnej nemocnici Nitra, Špitálska 6, PP41C, 950 01 Nitra
Tel.č.037/6545927, e-mail:eticakomisia@fnnitra.sk**

**Lucia Nikodemová
Nítrianska 18
927 05 Šaľa**

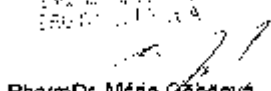
Vec: Vyjadrenie k žiadosti o umožnenie prieskumu vo FN Nitra.

Na základe Vašej žiadosti o umožnenie prieskumu v súvislosti s vypracovaním diplomovej práce na tému „Etické aspekty práce v zdravotníckom zariadení - pacient verzus zdravotník“ súhlasíme s vykonaním uvedeného prieskumu vo FN Nitra.

Zároveň žiadame aby bola dodržaná ochrana osobných údajov, mlčanlivosť, dodržiavať hygienický režim, rešpektovať slobodné rozhodnutie sestry/pacienta zúčastniť sa na výskume. Žiadame jeden výtlačok práce odovzdať do knižnice Fakultnej nemocnice Nitra.

Etická komisia pri FN Nitra pracuje podľa požiadaviek ICH GCP 135/95 a príslušnej platnej národnej legislatívy.

Fakultná nemocnica Nitra
Špitálska 6
950 01 Nitra

PharmDr. Mária Góthová
predseda EK pri FN Nitra

V Nitre dňa 18. januára 2012